A TANTÁRGY ADATLAPJA

Evolúciós pszichológia

Egyetemi tanév 2026-2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Pszichológia és Neveléstudományok Kar
1.3. Intézet	Alkalmazott Pszichológia Intézet
1.4. Szakterület	Pszichológia
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Pszichológia – magyar nyelven Pszichológus/ Képesítés kód: L060080010
1.7. Képzési forma	Távoktatás

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Evolúciós pszichológia			A tantárgy kódja	PLX00053
2.2. Az előadásokat tartó oktató – Tantárgyfelelős	Dr. Kiss Szidónia docens				
2.3. A szemináriumi / laboratóriumi / projekt tevékenységekért felelős oktató – tutor	Dr. Kiss Szidónia docens				
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	4	2.6 Értékelés módja	Kollokvium
2.7. Tantárgy rendszere	Választható			2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszáma)

3.1. Heti óraszám- nappali képzés	**3**	amiből: 3.2. kurzus	2	3.3. szeminárium/ labor/ projekt	**1**
3.4. Félévi összóraszám: távoktatás	42	3.5.1. SI	19	3.6. AT + TC + AA	14
		3.5.2. AI			
Az egyéni tanulási (SI) és önképzésre szánt (AI) idő leosztása:					**47 óra**
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (AI)					**28**
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					**9**
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					**6**
Tutorálás (szakmai tanácsadás)					**2**
Vizsgák					**2**
Egyéb tevékenységek					
3.7. Az egyéni tanulás (SI) és az önképzési tevékenységek (AI) teljes óraszáma					**47**
3.8. A félév össz-óraszáma					**75**
3.9. Kreditszám					**3**

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	BBTE elearning felülete (MsTeams)
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Audio-vizuális eszközök

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)[1]

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	**Kompetencia**
CP1	A pszichológia szakterületének alapfogalmaival való operálás
CP4	Problémás helyzetek és lehetséges megoldások kritikus értékelése a pszichológiában
CP5	Az egyén, a csoport és a szervezet pszichológiai értékelése
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	**Kompetencia**
CT2	Szakmai feladatok ellátása a hivatásgyakorlásra vonatkozó specifikus deontológiai elvek szerint
CT3	Hatékony munkavégzési technikák alkalmazása multidiszciplináris csapatban, különböző hierarchikus szinteken

6.2. A tanulmányi programra jellemző képzési eredmények (a tantervből kell átvenni)[2]

A tantárgy által megcélzott tanulási eredmények		
Kompetencia kódja	**Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)**	**Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)**
CP1	1. A végzett hallgató azonosítja az információfeldolgozás pszichés folyamatait, és megfelelően operál ezekkel.	1. A végzett hallgató elemzi a pszichés és pszichoszomatikus zavarok hátterében álló biológiai, pszichológiai folyamatokat.
CP4	-	3. A végzett hallgató részt vesz az egészségmegőrzést és a megbetegedési kockázat csökkentését célzó közpolitikák kritikai elemzésében.
CP5	-	4. A végzett hallgató alapszintű készségeket gyakorol a klinikai értékelési tevékenység végzésében
CT2	1. A végzett hallgató ismeri a hivatásgyakorlásra vonatkozó deontológiai elveket és standardokat.	-
CT3	-	1. A végzett hallgató együttműködik kapcsolódó szakterületek szakembereivel

7. Tárgy-specifikus tanulási eredmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
1. A végzett hallgató azonosítja az egészségi és betegségi állapot észlelésében és értelmezésében szerepet játszó pszichés folyamatokat, és megfelelően operál ezekkel az egészséggel kapcsolatos magatartások elemzésében, valamint a betegséghez való pszichológiai alkalmazkodás mechanizmusainak megértésében

[1] A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

[2] Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb odalán kell feltüntetni.

2. A végzett hallgató ismeri a pszichológus egészségügyi területen való hivatásgyakorlására vonatkozó specifikus deontológiai elveket és standardokat, beleértve a szakmai kompetencia határait, a beteg-pszichológus kapcsolatban érvényes titoktartási kötelezettséget, valamint az egészségmegőrzést és betegségmegelőzést célzó pszichológiai intervenciók etikai felelősségeit.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. A végzett hallgató elemzi a pszichés és pszichoszomatikus zavarok hátterében álló pszichológiai folyamatokat, különös tekintettel a stressz, a megküzdés és az érzelmi szabályozás mechanizmusaira, amelyek szerepet játszanak e zavarok kialakulásában, fennmaradásában és alakulásában az egészség és betegség biopszichoszociális modelljein belül.
2. A végzett hallgató részt vesz az egészségmegőrzést és a megbetegedési kockázat csökkentését célzó közpolitikák kritikai elemzésében, értékelve az egyéni, közösségi és rendszerszintű intervenciók hatékonyságát az egészségpszichológia szemszögéből.
3. A végzett hallgató együttműködik kapcsolódó szakterületek — orvostudomány, szociális munka, táplálkozástudomány, gyógytorna — szakembereivel multidiszciplináris csapatokban, pszichológiai perspektívával hozzájárulva az integrált gondozási és egészségmegőrzési tervek kidolgozásához és megvalósításához.

8. A tantárgy tartalma

8.1 AI, SI	**Didaktikai-tanulási módszerek**	**Megjegyzések**
1. Modul: Evolúciós pszichológia, egy új paradigma	Az egyetemi jegyzet tartalmazza az anyag elsajátítására vonatkozó tanulmányi útmutatót	Az SI idő 50%-a
2.Modul: Egyes pszichológiai és szociális jelenségek evolúciós magyarázatai	Az egyetemi jegyzet tartalmazza az anyag elsajátítására vonatkozó tanulmányi útmutatót	Az SI idő 50%-a
Könyvészet: Kiss Sz. (2024). Evolúciós pszichológia (Psihologie evoluționistă). Suport de curs Bereczkei T. (2008). Evolúciós pszichológia. Osiris Kiadó, Budapest Buller, D.J. (2006). Adapting Minds. Evolutionary Psychology and the Persistent Quest for Human Nature. The MIT Press, Massachusetts Institute of Technology, Cambrigde, Massachusets Buss, D.M. (2008). Evolutionary Psychology. The new science of the mind. Third Edition, Allyn&Bacon, USA Csányi V. (2006). Az emberi viselkedés. Sanoma Kiadó, Budapest		
8.2 **AT**	**Didaktikai-tanulási módszerek**	**Megjegyzések**
1.AT: Evolúciós pszichológia egy új paradigma. Darwinizmus, adaptacionizmus. Párválasztási stratégiák, család	A Darwinizmus, adaptacionizmus, párválasztási stratégiák, poligémia, monogámia, család tanulmányozása	A hallgatók aktív részvétele nagy hangsúlyt kap
2.AT: Egyes pszichológiai és szociális jelenségek evolúciós magyarázatai. Csoportszerveződés, csoport dinamika. Gén-kultúra összefüggések	A csoport dinamika, a kultúra fejlődésének tárgyalása	A hallgatók aktív részvétele nagy hangsúlyt kap
Könyvészet Kiss Sz. (2024). Evolúciós pszichológia (Psihologie evoluționistă). Suport de curs Bereczkei T. (2008). Evolúciós pszichológia. Osiris Kiadó, Budapest Buller, D.J. (2006). Adapting Minds. Evolutionary Psychology and the Persistent Quest for Human Nature. The MIT Press, Massachusetts Institute of Technology, Cambrigde, Massachusets Buss, D.M. (2008). Evolutionary Psychology. The new science of the mind. Third Edition, Allyn&Bacon, USA Csányi V. (2006). Az emberi viselkedés. Sanoma Kiadó, Budapest		
8.3. **TC**	**Didaktikai-tanulási módszerek**	**Megjegyzések**
1.TC: A megszabott kritériumoknak megfelelően megírt referátum határidőre történő leadása		
Feladat kidolgozása és feltöltése a BBTE MsTeams Platformjára		
A TC 2. Értékelése 30%-kal járul hozzá a végső jegyhez A dolgozatot PDF, vagy Word formátumban kell az elektronikus felületre feltölteni a megadott határidőt betartva		
Könyvészet Kiss Sz. (2024). *Evolúciós pszichológia (Psihologie evoluționistă).* Suport de curs Bereczkei T. (2008). *Evolúciós pszichológia.* Osiris Kiadó, Budapest Buller, D.J. (2006). *Adapting Minds. Evolutionary Psychology and the Persistent Quest for Human Nature.* The MIT		

Press, Massachusetts Institute of Technology, Cambrigde, Massachusets Buss, D.M. (2008). *Evolutionary Psychology. The new science of the mind.* Third Edition, Allyn&Bacon, USA Csányi V. (2006). *Az emberi viselkedés.* Sanoma Kiadó, Budapest

8.4. **AA**	**Didaktikai-tanulási módszerek**	**Megjegyzések**
-		

Könyvészet Kiss Sz. (2024). Evolúciós pszichológia (Psihologie evoluționistă). Suport de curs

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok	9.2 Értékelési módszerek	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 AI, SI		Kollokvium	70%
9.5 TC /AA		Referátum leadása	30%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Ha a végső jegy 70%-át alkotó irásbeli vizsgán nem kapja meg az átmenő jegyet (5,00), akkor nem megy át a vizsgán, még akkor sem, ha a többi, fentebb megjelölt 30%-os előírásoknak eleget tett. A kontaktórák (laboratórium, gyakorlat, projekt stb.) esetében a hiányzások maximális száma (indoklással, orvosi igazolással vagy anélkül) nem haladhatja meg az össz-óraszám 50%-át (2 kontaktóra esetén 1 alkalmat). A hallgatók esetében az oktatási tevékenységekről való teljes hiányzás a vizsgaszesszióból való kizárást vonja maga után (lásd az ECTS-szabályzatot). (pótszesszióra vonatkozóan is) A gyakorlati dolgozat leadása kötelező, kizáró jellegű, a vizsgára való jelentkezés előfeltétele. A plagizált, másolt, egyező félévi dolgozatok leadása esetén, illetve a vizsgázás közben történő együttműködés, másolás esetén, a hallgató (mindegyik érintett fél) 1-es osztályzatot kap. A vizsgák alatti csalás a hallgató vizsgáról való kizárását vonja maga után. A félév közbeni feladatok vizsgaidőszakban, pótvizsgaidőszakban és pót-pótvizsga időszakban nem pótolhatóak. Azoknak a hallgatóknak, akik nyílt szesszióra, pótvizsgára, jegyemelésre vagy pót-pótvizsgára jelentkeznek, minden tantárgyi követelménynek (jelenlét, parciális, feladatok, projektek stb.) eleget kell tenniük			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)[3]

	○	**A fenntartható fejlődés általános ikonja**

								
○	○	○	○	○	○	○	○	○
								Nem alkalmaz-ható
○	○	○	○	○	○	○	○	○

Tantárgyfelelős
Dr. Kiss Szidónia docens

Tantárgytutor(ok)
Dr. Kiss Szidónia docens

[3] Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az *Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás* szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: *„Nem alkalmazható”.*

Dátum
2026.04.25.

Távoktatás felelős,
Dr. Kanyaró Kinga, egyetemi adjunktus